

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33295
Nom	Teories de la llibertat
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1004 - Grau de Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	4	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1004 - Grau de Filosofia	36 - Teorías de la libertad	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
CANTARINO SUÑER, MARIA ELENA	359 - Filosofia

RESUM

L'assignatura optativa “Teories de la llibertat” està concebuda per a desenrotllar continguts temàtics fonamentals relatius a l'àmbit de la filosofia moral i política amb els que l'estudiant obté un marc de referència d'interès per al desenrotllament de competències generals del títol de Graduat/da en Filosofia.

El temari presenta la rellevància filosòfica del concepte de llibertat així com algunes de les principals teories que ho han anat articulant al llarg de la història. Després d'haver comparat la llibertat dels antics amb la llibertat dels moderns, passarem a estudiar els arguments a favor i en contra de la llibertat en el ser humà a fi d'entendre les principals posicions liberals en l'actualitat (llibertat positiva i llibertat negativa) però també les objeccions de tipus científicista que hui en dia es plantegen a la llibertat des de les neurociències i la revisió d'altres teories; sense oblidar les controvèrsies entre deterministes i indeterministes i els debats entre compatibilistes i incompatibilistes. Analitzarem algunes de les dites objeccions i debats i observarem com la reflexió filosòfica entorn de la llibertat contribueix de mode molt significatiu al tipus de societat i de comunitat política que es desitja construir. La seua relació amb la democràcia i la resta de valors –com la igualtat, la tolerància, etc.- així ho mostren. Finalment, veurem com la llibertat col·lisiona amb altres drets també recollits en el nostre ordenament jurídic. En tots els continguts de l' assignatura s'adoptarà la perspectiva de gènere.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No cal complir cap requisit previ per a cursar aquesta assignatura. No obstant, això seria aconsellable que els alumnes tinguessin coneixements previs de les principals Teories de l'Ètica i també de Filosofia política.

COMPETÈNCIES

1004 - Grau de Filosofia

- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i d'interpretar dades rellevants (normalment, dins la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre assumptes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants hagen desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seua àrea d'estudi.
- Ser respectuosos amb la diferència i la pluralitat evitant la discriminació per raons de gènere.
- Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Capacitat de comunicació en una llengua estrangera.
- Tenir capacitat per analitzar, sintetitzar i interpretar dades rellevants d'índole cultural, social, política, ètica o científica, i d'emetre'n judicis reflexius des d'una perspectiva no androcèntrica.
- Adquirir la capacitat per plantejar i resoldre problemes, així com de prendre decisions, en un temps limitat.
- Tenir capacitat de transmetre a altres (experts o no) informació, idees, problemes i solucions.
- Tenir capacitat de crítica i autocrítica.
- Saber treballar en equip evitant la discriminació per raons de gènere.
- Ser capaç d'adquirir compromisos socials i ètics.

- Ser respectuós amb la diferència i la pluralitat evitant la discriminació per raons de gènere.
- Ser capaç d'aprenentatge autònom.
- Saber assumir tasques de lideratge, coordinació i representació.
- Manejar-se amb soltesa en l'estudi filosòfic d'àrees particulars de la investigació i de la praxi humana, com ara la ment, el coneixement, el llenguatge, la tecnologia, la ciència, la societat, la cultura, l'ètica, la política, el dret, la religió, la literatura, les arts i l'estètica, evitant els caires androcèntrics.
- Adquirir un coneixement bàsic dels problemes, els textos i els mètodes propis que ha desenvolupat la filosofia al llarg de la història, reconeixent-hi els possibles biaixos androcèntrics.
- Conèixer les idees i els arguments dels principals filòsofs i pensadors, extrets dels seus textos, així com la investigació de les seues diverses tradicions i escoles, identificant-hi els possibles biaixos androcèntrics.
- Identificar les qüestions de fons que subjauen a qualsevol tipus de debat.
- Relacionar problemes, idees, escoles i tradicions.
- Identificar i avaluar amb claredat i rigor els arguments presentats en textos o exposats oralment.
- Treballar amb un grau creixent d'automotivació i autoexigència.
- Apreciar l'autonomia i la independència de judici.
- Reconèixer la fal·libilitat humana.
- Reconèixer i respectar allò que és diferent i plural.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al final d'aquesta assignatura s'espera de l'estudiant que siga capaç -en qüestions relatives a la matèria Teories de la Llibertat- de:

- Assimilar tècniques i desenrotllar habilitats pròpies dels estudis de filosofia i filosofia moral i política.
- Localitzar i conèixer les fonts d'informació típiques del Grau.
- Desenrotllar la capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Organitzar i planificar els treballs individuals i en grup.
- Desenrotllar la seua capacitat de treballar i aprendre de forma autònoma.
- Utilitzar noves tècniques i estratègies de coneixement conceptual i metodològic (p.e. Mapes conceptuels).
- Identificar i avaluar amb claredat i rigor arguments presentats en texts de filosofia.

- Cobrar consciència del component ètic de l'exercici de la professió.
- Manejar les tecnologies de la informació i de la comunicació (presentacions en PowerPoint, Prezi,...).
- Utilitzar les Xarxes i altres TIC de forma ètica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Significat i significació de la llibertat en el ser humà

- 1-Significat i significació del concepte de llibertat
- 2-Lliures o determinats?
- 3-Principals arguments a favor i en contra de la llibertat en el ser humà.
- 4-Classificació dels principals determinismes: social, biològic, genètic, neurocientífic, teològic.

2. Gènesi del concepte de llibertat

- 1-Gènesi del concepte de llibertat al llarg de la història.
- 2-Llibertat dels antics comparada amb la llibertat dels moderns.
- 3-Dos conceptes de llibertat: llibertat positiva i llibertat negativa.
- 4-Llibertat de i llibertat para.

3. Llibertat moral i llibertat política

- 1-La llibertat moral.
- 2-La llibertat política.
- 3-La llibertat com a valor de l'ètica cívica.
- 4-La llibertat i altres valors.

4. Reptes de la llibertat en la societat actual

- 1-Llibertat i desenrotllament.
- 2-La pobresa com a falta de llibertat
- 3-Llibertat i genere.
- 4-El repte actual de la llibertat.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Seminaris	15,00	100
Tutories reglades	5,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	15,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	20,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT**1. Classes teòriques**

NÚM. de crèdits o hores: 2,4 crèdits.

Exposició del alumnat amb seguiment de la professora com a element dinamitzador a l'aula. La dinàmica de les classes està basada fonamentalment en un model constructivista on aprendre és una construcció i reconstrucció personal i social. L'alumne/a és/són els responsables del seu aprenentatge i la professora planifica, dirigeix i avalua les activitats. Es realitzen treballs en grup amb preparació de textos per a la seva presentació en PowerPoint o Prezi i la seva exposició oral. Amb posterioritat a la seva presentació i discussió a classe es penjen els materials generats a l'Aula virtual perquè tot el alumnat inscrits pugua disposar-ne.

Competències a adquirir: 1-5, 6-8, 12, 16, 21-24, 25, 32, 39, 40

2. Pràctiques i tasques

NÚM. de crèdits: 1,20 crèdits.

Participació dels estudiants i, en general, de tots els presents a fi de debatre els punts de vista exposats, realitzar exercicis pràctics i resoldre casos. Les pràctiques d'aula i les tasques virtuals es realitzen a classe i es treballen bé de forma individual, bé de forma col·lectiva. Posteriorment es pugen a l'apartat de tasques de l'Aula virtual en temps i forma convenient (anàlisi de textos, anàlisi de contextos, de films, vídeos o altres materials audiovisuals relacionats amb la matèria, anàlisi de casos pràctics, articles de periòdics, etc.).

Competències a adquirir: 6-8,12-16, 20, 21 25-31, 32-40.

3. Tutories (individuals o col·lectives)

NÚM. de crèdits: 0,40 crèdits.

Entrevista personal dels agents implicats o consulta electrònica (per mitjà de l'aula virtual, *e-mail*, blogs, etc.).

Competències a adquirir: 4, 10, 12, 16, 21, 33, 39.

4. Activitats complementàries

NÚM. de crèdits: 0,40 crèdits

Participació en activitats organitzades per la UD de Filosofia Moral, Política i Social i altres Departaments de la Facultat i/o activitats proposades per grups d'investigació.

Competències a adquirir: 6-8, 12, 16, 17, 18, 19, 24, 32-40.

5. Estudi, preparació de tasques i realització de proves

NÚM. crèdits: 6,00 crèdits

Metodologia d'ensenyança i aprenentatge: Treball autònom (Mapes conceptuais) i treball per grups i/o col·lectiu i/o del grup-classe (Presentacions PowerPoint, Prezi i exposicions orals).

Competències a adquirir: 2, 3, 6, 7, 9, 12, 17, 21, 22, 23, 27, 30.

AVALUACIÓ

S'utilitzaran els següents sistemes d'avaluació i evolució contínua, combinant-los per respondre a l'avaluació de les competències implicades en aquesta matèria:

1. Preparació de temes, presentacions i exposicions a classe (30%).
2. Pràctiques de aula i Tasques virtuals a través de l'aula virtual (30%).
3. Assistència a congressos i altres activitats pactades, tutories, etc. (5%).
4. Prova o exercici final amb integració dels Mapes conceptuais (30%).
5. Participació espontània en debats, col·loquis, etc. (5%).

Per aprovar el conjunt de l'assignatura és necessari aconseguir almenys el 50% de les puntuacions màximes assignades a cada bloc.

*Advertència: no s'admetran treballs addicionals per incrementar la qualificació si no han estat prèviament pactats.

**Altra advertència molt important: la realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en un treball d'avaluació es tractaran conforme al reglament ACGUV 108/2017

REFERÈNCIES

Bàsiques

- B. Constant, De la libertad de los antiguos comparada con la de los modernos, en Constant, Escritos Políticos, Madrid: Centro de Estudios constitucionales, 1989, pp. 257-285.
- I. Berlin, Dos conceptos de libertad, en Raymond Aron e Isaiah Berlin, Ensayos sobre la libertad, Barcelona: Círculo de Lectores, 1999, pp. 385-450.
- Ch. Taylor, Cuál es el problema de la libertad negativa, en Taylor, La libertad de los modernos, Buenos Aires: Amorrortu, 2005, pp. 257-282.
- J.P. Sartre, El existencialismo es un humanismo, Barcelona: Edhasa, 1999.
- J.S. Mill, De la individualidad como uno de los elementos de bienestar en Mill, Sobre la libertad, Madrid: Alianza, 1990, pp. 125-149 (capítulo III).
- J. Habermas, Libertad y determinismo, en J. Habermas: Entre naturalismo y religión, Barcelona: Paidós, 2006, pp. 159-189 (capítulo 6).
- C. Moya, "Libertad, responsabilidad y razones morales", Isegoría, 17 (1997), pp. 59-71.
- Constitución Española, Título I, Derechos y Libertades, 1978.
- N. Bobbio, Igualdad y Libertad, Barcelona: Paidós, 1993.
- J. Ferreiro Galguera, Supuestos de colisión entre la libertad de expresión e información y otros derechos fundamentales. La creación artística y el respeto a los sentimientos religiosos.
- L.E. Hoyos, The Meaning of Freedom (El sentido de la libertad), Ideas y valores, 141 (2009), pp. 85-107.
- C. Moya, El libre albedrío. Un estudio filosófico. Madrid: Cátedra, 2017.
- E. Morin, Antropología de la Libertad, Gazeta de la Antropología (2000), 16.
- M. Nussbaum, Liberalismo y justicia social: las capacidades de las mujeres y la justicia social", en Gender justice, development and rights, Oxford University Press, 2002.
- A.Mª Olmo (dir), Diversidad sexual y libertad reproductiva de las mujeres en la cultura de la producción y el consumo. Granada: Comares, 2018.
- P. Biglino Campos, Retos a la libertad y estado constitucional. Valencia: Tirant lo Blanch, 2018.

- H. Arendt, La Libertad de ser libres. Barcelona: Taurus, 2018.
- M. Meléndez-Valdés Navas, Derecho de libertad religiosa, pluralismo religioso y espacio público. Valencia: Tirant lo Blanch, 2017.

